

هارتموت ززا

شتاب و بیگانگی

به سوی نظریه‌ای انتقادی
درباره‌ی زمان در جامعه‌ی مدرن متأخر

ترجمه‌ی

حسن پورسفیر

فهرست

۹	گفتار مترجم
۱۳	درآمد
۱۷	۱ نظریه‌ی شتاب اجتماعی
۱۷	۱. شتاب اجتماعی چیست؟
۲۲	۱. شتاب تکنولوژیکی
۲۳	۲. شتاب دگرگونی اجتماعی
۲۷	۳. شتاب ضرباهنگ زندگی
۳۴	۲. موتورهای شتاب اجتماعی
۳۵	۱. موتور اجتماعی: رقابت
۳۹	۲. موتور فرهنگی: وعده‌ی جاودانگی
۴۱	۳. حلقه‌ی شتاب
۴۴	۳. شتاب‌کاهی اجتماعی چیست؟
۴۵	۱. محدودیت‌های طبیعی سرعت
۴۶	۲. واحدهای شتاب‌گاه
۴۷	۳. شتاب‌کاهی به مثابه پی‌آمد کژکارکردی شتاب اجتماعی
۴۸	۴. شتاب‌کاهی عمدی

۵. روی دیگر شتاب اجتماعی: سکون ساختاری و فرهنگی
 ۴. چرا شتاب و نه شتاب‌کاهی؟
 ۵. چرا این امر اهمیت دارد؟ شتاب و دگرگونی «بودن در جهان» ما

- ۲ شتاب اجتماعی و نسخه‌های معاصر نظریه‌ی انتقادی
 ۶. ملزومات یک نظریه‌ی انتقادی
 ۷. شتاب و «نقد شرایط ارتباط»
 ۸. شتاب و «نقد شرایط اعتباریابی اجتماعی»
 ۹. شتاب به مثابه شکل تازه‌ی تمامیت‌خواهی

- ۳ رئوس یک نظریه‌ی انتقادی درباره‌ی شتاب اجتماعی
 ۱۰. سه گونه‌ی نقد از شرایط زمانی
 ۱۱. نقد کارکردگرا: آسیب‌شناسی‌های عدم تقارن زمانی
 ۱۲. نقد هنجاری: بازنگری ایدئولوژی افشای هنجارهای اجتماعی
 پنهان‌ زمان مندی
 ۱۳. نقد اتیک‌بنیاد ۱: پیمان‌شکنی مدرنیته
 ۱۴. نقد اتیک‌بنیاد ۲: تجدیدنظر در بیگانگی — چرا شتاب اجتماعی
 به «entfremdung» [بیگانگی] می‌انجامد
 ۱. بیگانگی از مکان
 ۲. بیگانگی از اشیا
 ۳. بیگانگی از کنش‌های مان
 ۴. بیگانگی از زمان
 ۵. بیگانگی از خویشتن و از دیگران

نتیجه‌گیری
 واژه‌نامه
 کتاب‌نامه
 نمایه

- ۱۲۳
 ۱۲۹
 ۱۳۱
 ۱۳۷

گفتار مترجم

آیا به‌راستی جامعه‌شناسی توان خود را برای مطرح‌کردن پرسش‌های انتقادی از دست داده است؟ آیا امروزه اصولاً معنایی از «بینش جامعه‌شناختی» که زمانی رایت میلز کتابی درباره‌ی آن نوشت — نشان‌دادن ریشه‌های اجتماعی ناتوانی و ناخرسندی و مصائب مردم — برجای مانده است؟ پاسخ این کتاب به پرسش اولی‌نه و به دومی آری است. این کتاب نشان می‌دهد که چگونه زمان به‌مثابه یکی از بدیهی‌ترین و دم‌دست‌ترین پدیده‌های اجتماعی زندگی مدرن مسئله‌انگیز شده است و چگونه می‌توان آن را با بحثی مبتنی بر جامعه‌شناسی انتقادی بررسی کرد، به پرسش کشید و دست‌کم راه‌حلی برای آن پیشنهاد کرد. در جهان دانشگاهی آلمانی، «جامعه‌شناسی» به‌عنوان اسم، صرفاً با فعل‌های «مطالعه یا بررسی‌کردن» همراه نیست، بلکه با فعل‌های «انجام‌دادن و (فعالیت) کردن» همراه می‌شود؛ جامعه‌شناسی مشغله‌ای علمی است که مستلزم کار و فعالیت عملی است، با زندگی اجتماعی روزمره‌ی مردم پیوند دارد و همواره به‌دنبال آسیب‌شناسی آن است. کتاب پیش رو نمونه‌ای از چنین فعالیتی است و می‌توان آن را همانند یک کارگاه آموزشی جامعه‌شناسی انتقادی خواند. نخست نویسنده با نگاهی به